

**EROUL OPERAȚIILOR DIN CRIMEEA –
GENERALUL DE CORP DE ARMATĂ HUGO SCHWAB**
**THE HERO OF CRIMEEA MILITARY OPERATIONS –
ARMY GENERAL HUGO SCHWAB**

*Colonel prof. univ. dr. (r) Benone ANDRONIC**

Rezumat: Cercetând diverse articole, scrise de autori români sau străini, referitoare la apărarea Crimeii, din perioada septembrie 1943 - mai 1944, din cel de - Al Doilea Război Mondial, autorul, analizând acțiunile de luptă ale marilor unități româno - germane, observă unele inexactități, în ceea ce privește activitățile desfășurate de generalul de corp de armată Hugo Schwab, în conducerea operațiilor acestora, mai puțin cunoscute și care, uneori, au fost sau chiar sunt prezentate inexact sau tendențios.

Cuvinte cheie: Al Doilea Război Mondial, război de coaliție, Hugo Schwab în conducerea acțiunilor de luptă a trupelor române, Cetatea Sevastopol, evacuarea armatei române din Crimeea.

Abstract: Researching various articles, written by Romanian or foreign authors, on the defense of Crimea, from September 1943 to May 1944, from the Second World War, the author, analyzing the fighting actions of the great Romanian-German units, observes some inaccuracies, as regards the activities

* Profesor universitar, membru corespondent al Academiei Oamenilor de Științe din România. email: benoneandronic@yahoo.com

carried out by Corps General Hugo Schwab, in the conduct of their operations, which are less well known and which have sometimes been or are even presented inaccurately or biasedly.

Keywords: *World War II, coalition war, Hugo Schwab in command of the combat actions of Romanian troops, Sevastopol Fortress, evacuation of the Romanian army from Crimea.*

Introducere

Hugo Schwab, generalul erou din Crimeea, a fost unul dintre generalii Armatei Regale a României, care nu au fost atât de cunoscut și nici nu s-a vorbit despre el o lungă perioadă de timp.

Generalul de corp de armată, Hugo Schwab, face parte din categoria generalilor de excepție, de o mare capacitate intelectuală, conștiincios și devotat carierei militare, care și-a păstrat demn verticalitatea și și-a dovedit atașamentul față de oștirea neamului și țara românească, pentru care a luptat până în ultima zi a existenței sale.

Prezentându-i astăzi, cariera și modul în care a acționat pentru îndeplinirea misiunilor încredințate, suntem convinși, că jertfa înaintașilor noștri nu a fost în zadar, iar memoria lor va rămâne în conștiința generațiilor viitoare de neșters. Iată cum, prin curajul și devotamentul unor astfel de generali și prin eroismul ostașilor români, am dovedit, Europei și lumii, că suntem un popor unit, care a știut, în cazul evenimentelor hotărâtoare, să nu-și precupețească eforturile, dându-și chiar viața, pentru idealurile naționale.

Cariera militară

Eroul general Hugo Schwab, de origine sas, a fost ofițer de carieră. Și-a început cariera militară în anul 1901, ca elev la Școala Militară de la Sibiu, pe care o absolvă în anul 1904. După terminarea școlii este repartizat la un regiment de infanterie austro - ungar, în cadrul căpuia va fi avansat de la sublocotenent, în mai 1908, apoi la locotenent, în mai 1913, pentru ca, în anul 1915, să fie avansat la gradul de căpitan¹.

În Primul Război Mondial, luptând în Franța și Galiția, în funcția de comandant de pluton, cade prizonier la Ruși, iar după patru ani, în 1918, se întoarce în Transilvania și trece în rezervă. În anul 1919, la cererea sa, a

¹ Manuel Stănescu, „Hugo Schwab, un general cu demnitate militară”, *Document nr. 2 (40)*, 2008, p. 81.

fost integrat în armata română. Până în anul 1921, s-a aflat în garnizoana Târgu Mureș, iar ulterior a comandat diferite subunități și unități la Turda și Alba-Iulia. În 1931, timp de un an, s-a reîntors la Târgu-Mureș, în cadrul corpului de comandă și stat major al Regimentului 82 infanterie. Colonel, în 1928, Hugo Schwab a fost avansat general de brigadă în 1935, iar în 1939, devine general de divizie.

În 1941, în cel de-al Doilea Război Mondial, participă la campania din est cu Divizia 9, infanterie², iar la 20 octombrie 1943³, preia comanda Corpului Vânătorilor de Munte Român, de la generalul Gheorghe Avramescu, și până în mai 1944, cu misiunea de a apăra Sevastopolul, cu o parte din forțe, iar cu cealaltă, să apere sectorul sudic împotriva unei eventuale debarcări, întinzând lungimea frontului pe o distanță de 280 km. Pe timpul bătăliei pentru Crimeea, pentru modul în care a condus trupele române, energia de care a dat dovadă pe câmpul de luptă și modul de implicare în relațiile cu comandamentele germane, precum și cultura militară aleasă și devotamentul față de țară și armată⁴, la 21 aprilie 1944, este avansat la gradul de general de corp de armată⁵.

În apărarea Crimeii generalul Hugo Schwab se bucura de deplina încredere ce îi era acordată de mareșalul Antonescu și Marele Stat Major al Armatei Române. Mărturie, în acest sens, stau corespondența cu Mareșalul Antonescu și întrevederile lui cu acesta și Șeful Marelui Stat Major, general Ilie Șteflea, precum și rapoartele acestuia din zona de operații.

² Nicolae Balint, „Fidelitățile succesive ale unor militari reghineni”, disponibil la <https://nicolaebalint.wordpress.com/2011/12/27/fidelitatile-succesive-ale-unor-militari-reghineni>, accesat la 20.02. 2021.

³ Adrian Pandeia, Eftimie Ardeleanu, *Românii în Crimeea, 1941 - 1944*, Editura Militară, București, 1995, p. 362.

⁴ Apud, Col. (r) Victor Neghină, „General Hugo Schwab, Ultima hotărâre - Glonțul”, *Rezerva Oștirii Române*, nr. 2 (35 / 2016, p. 61.

⁵ Adrian Pandeia, Eftimie Ardeleanu, *op. cit.*, p. 362.

Întâlnirea mareșalului Ion Antonescu cu generalul Hugo Schwab în Crimeea din anul 1944⁶.

La 18 noiembrie 1943, mareșalul Antonescu îi va trimite o scrisoare generalului comandant al Corpului de Munte, în care îi va adresa încurajări pentru ostașii din cercul de foc al Crimeii, exprimându-și convingerea că *„prin meritele dumneavoastră recunoscute veți domina toate greutățile și veți duce operațiunile ce vă sunt încredințate la bun sfârșit”*, totodată aducându-i la cunoștință ordinul lui Hitler de a păstra Crimeea cu orice preț. Mareșalul își va exprima speranța că Peninsula va fi apărată de invazie și că, în scurtă vreme, legăturile pe uscat vor fi restabilite cu restul frontului și cu

⁶ Fotografie preluată din galeria foto a mareșalului Antonescu, disponibil la <https://www.google.com/search?&source=univ&tbm=isch&q=maresal+Antonescu+Galerie+foto&sa=X&ved>, accesat la 08.01.2021.

țara* și își exprima convingerea că „ *mă bizui pe energia și priceperea dumneavoastră în toate preocupările mele și știu că grija trupelor române din Crimeea și colaborarea cu trupele germane sunt încredințate unui valoros general și desăvârșit soldat*⁷”.

Generalul îi va mulțumi pentru încrederea acordată în a-i încredința comanda gloriosului Corp de Munte și îl încredințează că el, ofițerii și ostașii Corpului își vor îndeplini cu sfințenie misiunile încredințate în cercul de foc al Crimeii.

La 21 aprilie 1944, generalul Hugo Schwab raportând situația trupelor române de la Sevastopol, scoate în evidență atitudinea dărză și moralul ridicat al vânătorilor de munte și măsurile luate pentru ca trupele germane și române să se retragă, în siguranță, la Sevastopol. De asemenea, va raporta că, personal, a stăruit pe lângă comandantul Armatei 17 germane (generalul Ervin Jaenecke) ca evacuarea trupelor române din Crimeea să înceapă cât mai repede și cât mai masiv, așa cum era prevăzut în planurile de evacuare a Crimeii și că, în primul rând, vor fi evacuate forțele române și apoi cele germane. O zi mai târziu generalul va aprecia că ritmul evacuării este încet și că este foarte probabil ca o mare parte a forțele române să nu poată fi transportate în țară, cerând Marelui Stat Major să intervină pe lângă Înaltul Comandament german și pe lângă Grupul de Armate „Ucraina de Sud” spre a se lua toate măsurile posibile ca re să asigure evacuarea, la timp a forțelor române din Crimeea.

La 26 aprilie, generalul Hugo Schwab este chemat la Armata 17, comunicându-i-se ordinul lui Hitler de apărare a Sevastopolului fără gând de retragere, precum și că generalul Schörner, Comandantul Grupului de Armate „A” a avut o întrevvedere cu mareșalul Antonescu, care ar fi dat aprobarea să se suspende evacuările unităților române. Generalul va raporta șefului Marelui Stat Major că unitățile luptătoare din linia I, în poziția principală, a Cetății Sevastopolului au luptat cu o bravură și îndârjire excepționale, contra unui inamic, de multe ori, superior numericeste în personal și material și material, și au rezistat, fără a părăsi poziția, sub bombardamente continue de aviație, artilerie, aruncătoare și contra tuturor

* La data adresării scrisorii sovieticii ajunseseră la istmurile Perekop și Genicesk, izolând Crimeea de restul frontului german.

⁷ Adrian Pandea, Eftimie Ardeleanu, *op. cit.*, p. 362.

atacurilor masive ale infanteriei ruse, însoțite de tancuri, provocând pierderi enorme inamicului, dar având și pierderi grele în rândul forțelor noastre, ca efective și material. Arătând că pozițiile de apărare a Cetății nu corespund misiunii de rezistență și de apărare, fiind destul de sumare și disproporționate cu frontul de apărare și față de concentrarea masivă a trupelor ruse⁸, precum și că rezervele locale sunt foarte puține, rezerva de mari unități aproape de loc, iar moralul trupelor este grav afectat. În aceste condiții *Cetatea Sevastopolul nu se poate apăra*, iar consecințele pentru forțele germano - române vor fi fatale⁹. În consecință generalul cerea ca unitățile române rămase în Sevastopol să fie imediat înlocuite cu unități germane și apoi evacuate în țară.

Tot în acest raport generalul acuză comandamentul german de drama *Detașamentului „Alușta”*, format din două batalioane de vânători de munte și un divizion de artilerie, în zilele de 13 - 15 aprilie 1944, la nord de Alușta, care au rezistat și s-au sacrificat în întregime, contra unui inamic covârșitor ca număr, pentru a acoperi retragerea Corpului 5 Armată german¹⁰. Unitățile românești, după îndeplinirea misiunilor, trebuiau îmbarcate, de pe plaja de la Alușta, prin grija și răspunderea Corpului 5 și îndreptate spre Balaklava¹¹. Acestora li s-a refuzat înbarcarea fiind lăsate în voia soartei, doar trei supraviețuitori ajungând la Sevastopol¹². Generalul cerea comandamentului german o cercetare pentru a stabili vinovățiile celor care au provocat pierderea, în întregime, a celor trei unități românești¹³.

Marele Stat Major se raliază raportului generalului apreciind că cererile făcute sunt juste și trebuie susținute prin efectuarea unei anchete, în special, pentru stabilirea vinovaților în ceea ce privește pierderea *Detașamentului „Alușta”*.

La rândul său generalul Ferdinand Schörner va respinge acuzațiile comunicând că luptele din Crimeea au dus natural la o scădere a valorii

⁸ Robert Forczyk, *Where the Iron Crosses Grow: The Crimea 1941 - 44*, Paperback - September 20, 2016, p. 81.

⁹ Adrian Pandea, Eftimie Ardeleanu, *op. cit.*, pp.369 - 370.

¹⁰ Robert Forczyk, *op.cit.*, p. 81.

¹¹ *Ibidem.*

¹² *Ibidem*, pp 81 - 82.

¹³ Victor Nitu, „Armata română în al Doilea Război Mondial, Ultima bătălie în Crimeea - 1944”, disponibil la *WorldWar2.ro*, accesat la 11.03. 2021.

combative, atât la unitățile germane, cât și cele române. El arată că, în raportul operativ arătat se prezintă o imagine falsă deoarece, rapoartele primite de la Armata 17, au putut da naștere la faptul că, constatările respective au fost făcute numai la unitățile române, subliniind că faptele de vitejie exemplare ale trupelor române trebuie scoase în evidență.

În ceea ce privește stabilirea vinovaților pierderii *Detășamentului „Alușta”*, propunea închiderea cercetărilor, referitoare la această chestiune deoarece, rapoartele aflate la grupul de armate, prezintă o cu totul altă desfășurare a evenimentelor de atunci, alta decât cea raportată de generalul Hugo Schwab.

Generalul de corp de armată Hugo Schwab a continuat și după încheierea bătăliei din Crimeea să caute cu îndârjire o reparație, fie și numai morală, pentru sacrificiul inutil al *Detășamentului „Alușta”*. Nici acum, după 77 de ani, istoria nu consemnează dimensiunile adevărate ale tragediei vânătorilor de munte în Crimeea.

Mareșalul Antonescu va considera că „*incidentul trebuie închis și că numai timpul și cercetătorii de mâine vor putea scoate în relief, cu imparțialitate, greșelile și calitățile fiecăruia dintre noi și a tuturor*”¹⁴.

Evacuarea din Crimeea

Generalul de corp de armată Hugo Schwab a condus trupele Corpului de Munte în ocuparea primelor poziții din capul de pod Sevastopol și a asigurat retragerea, în siguranță, a trupelor germane și române. Între 7 și 9 mai, marile unități ale Corpului de Munte au ocupat pozițiile în Capul Hersones, asigurând retragerea trupelor din contact cu inamicul și îmbarcarea lor în vederea evacuării.

În noaptea de 10/11, odată cu evacuarea Corpului de Munte român a fost evacuat și generalul de corp de armată Hugo Schwab.

În după amiaza zilei de 11 mai 1944, ariergarda Corpului de Munte a fost sacrificată, asigurând desprinderea trupelor de pe poziția Hersones și dirijarea unităților către plajele de îmbarcare. Totalul efectivelor neevacuate din Crimeea au fost: 92 ofițeri, 103 subofițeri și 2562 de ostași¹⁵.

¹⁴ Adrian Pande, Eftimie Ardeleanu, *op. cit.*, p. 396.

¹⁵ *Ibidem*, p. 407.

Distincții în cariera militară

În cariera sa militară a primit numeroase distincții¹⁶: ordinul *Signum Laudis clasele I și II cu spade*, *Crucea Regele Carol și Crucea de Fier germană clasa a II-a*, în perioada serviciului în armata austro - ungară, precum și ordine în cadrul Armatei Regale Române, *Coroana României (1922)*, *Crucea comemorativă a Războiului 1916 - 1918 (1928)*, *Medalia Victoria a Marelui Război*, *Steaua României în grad de cavalier și Coroana României în grad de comandor (1940)*¹⁷.

După evacuarea din Crimeea, generalul de corp de armată Hugo Schwab, avea să fie numit comandant al Corpului 7 Armată.

Sfârșitul tragic al generalului

În noaptea de 23 august, după ce România a declarat unilateral armistițiul, și la o zi după arestarea Mareșalului Ion Antonescu, Corpul 7 Armată, a primit ordin să înceteze acțiunile de luptă împotriva rușilor și să se deplaseze pentru a ocupa un nou aliniament situat la Sud de Râul Putna. În dimineața zilei de 24 august, generalul va efectua o inspecție la unul din batalioanele de vânători de munte care era ariergarda Corpului 7 Armată. La întoarcere mașina generalului este atacată de soldații ruși, în satul Humulești și, în dreptul bisericii din intersecția ce duce spre Târgu Neamț este oprită. În acel moment, generalul alege să-și ia viața cu pistolul din dotare¹⁸, decât să cadă din nou prizonier la ruși.

În luna martie 1945, generalul Gheorghe Avramescu, predecesorul său la comanda Corpului de Munte, avea să fie arestat de ruși și, probabil, a fost ucis de aceștia.

Generalul de corp de armată Hugo Schwab a fost înmormântat în cimitirul mănăstirii Agapia, la umbra unui brad, având, de o parte și de alta, doi căpitani. Pe cruce este scris: *Aici odihnesc întru nădejdea învierii*

¹⁶ Moartea lui Hugo Schwab - History & Guns, disponibil la www.beautifulhistories.wordpress.com 2018/10/10, accesat la 12.03. 2021.

¹⁷ Decretul Regal nr. 1.906 din 8 iunie 1940 pentru numiri de membri ai ordinului „Coroana României”, publicat în *Monitorul Oficial*, anul CVIII, nr. 131 din 8 iunie 1940, partea I-a, p. 2.789.

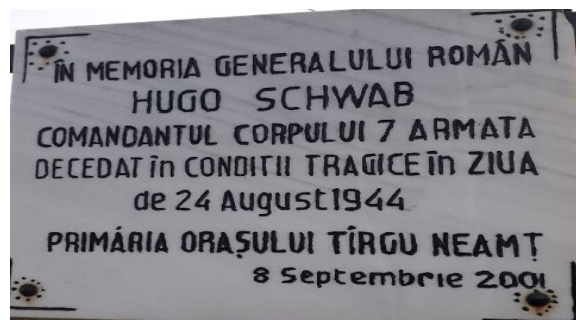
¹⁸ „Generalul de divizie Hugo Schwab”, *Romania Military*, disponibil la www.rumaniamilitary.ro generalul-de-divizie-hugo-sc, accesat la 14.03. 2021.

veșnice Eroii Patriei general Hugo Schwab; căpitan Bojin Ioan; căpitan Stan Ioan, decedați în ziua de 24 VIII 1944, Veșnică pomenire*.

Autoritățile din Humulești și cele din Târgu Neamț nu l-au uitat pe Eroul, General de corp de armată Hugo Schwab și l-au comemorat**.

* Fotografia a fost realizată la 21 februarie 2021, la Mănăstirea Agapia și din Humulești.

** Informațiile sunt culese de la autoritățile celor două localități.

În anul 2001, la inițiativa profesorului de istorie Dobreanu Constantin, primarul de atunci al orașului Târgu Neamț, Decebal Arnautu, a comandat o placă comemorativă, așezată în fața statuii lui Ion Creangă, în intersecția de la Humulești, în locul sfârșitului tragic al generalului. Odata cu aceasta s-a dat, unei străzi din Humulești, numele generalului (General Hugo Schwab) și un sobor de preoți au oficiat o slujbă de dezlegare creștinească.

La 24 august 2014, Generalul de corp de armată Hugo Schwab, a fost comemorat la Humulești, astăzi cartier al orașului Târgu Neamț, sub mottoul „*Eroii sunt sfinții fiecărei națiuni*”. Manifestările de comemorare a 70 de ani de la moartea generalului au fost organizate de Asociația Pro Democrația în parteneriat cu Fundația Culturală „Ion Creangă” și cu sprijinul Primăriei Târgu Neamț¹⁹.

Concluzii

Așa au sfârșit doi din cei mai bravi comandanți români care și-au cucerit gloria pe câmpul de luptă din Crimeea.

General erou Hugo Schwab, pentru care onoarea militară a primat în orice instanță, a activat în Armata Regală a României, a trăit, a luptat și s-a stins ca un profesionist al armelor în slujba neamului românesc.

Se cuvine, ca noi astăzi, să aprindem lumânarea recunoștinței noastre, rugându-L pe Bunul Dumnezeu să-l pomenească și să-l odihnească în Împărăția Lui.

BIBLIOGRAFIE

- Apud, NEGHINĂ V., „General Hugo Schwab, Ultima hotărâre - Glonțul”, *Rezerva Oștirii Române*, nr. 2 (35 / 2016);
BALINT N., „Fidelitățile succesive ale unor militari reghineni”, disponibil la <https://nicolaebalint.wordpress.com/2011/12/27/fidelitatile-succesive-ale-unor-militari-reghineni>, accesat la 20.02. 2021;

¹⁹ Informații preluate din Ziarul Târgu Neamț, articol semnat de Andreea Trăsnea, disponibil la <https://www.ziartarguneamt.ro/comemorarea-gen-hugo-schwab>, accesat la 21.02. 2021.

- FORCZYK R., *Where the Iron Crosses Grow: The Crimea 1941 - 44*, Paperback - September 20, 2016;
- NITU V., „Armata română în al Doilea Război Mondial, Ultima bătălie în Crimeea - 19443”, disponibil la *WorldWar2.ro*, accesat la 11.03. 2021;
- PANDEA A., ARDELEANU E., *Românii în Crimeea, 1941 - 1944*, Editura Militară, București, 1995;
- STĂNESCU M., „Hugo Schwab, un general cu demnitate militară”, *Document nr. 2 (40)*, 2008;
- Moartea lui Hugo Schwab - History & Guns, disponibil la *beautifulhistories.wordpress.com* 2018/10/10, accesat la 12.03. 2021;
- „Generalul de divizie Hugo Schwab”, *Romania Military*, disponibil la *www.rumaniamilitary.ro* generalul-de-divizie-hugo-sc, accesat la 14.03. 2021;
- Decretul Regal nr. 1.906 din 8 iunie 1940 pentru numiri de membri ai ordinului „Coroana României”, publicat în *Monitorul Oficial*, anul CVIII, nr. 131 din 8 iunie 1940.

